

Núm. 83 març 2006

Editorial del president

Una nova empenta per al 2006

Al reprendre un nou any és bo fer balanç de l'anterior alhora que es planifiquen altres tasques. D'això vam tractar en una reunió de Junta i ara us ho voldria comunicar a tots vosaltres.

Durant el 2005 s'han seguit realitzat les activitats habituals de l'Associació: publicació de la Revista, convocatòria i atorgament dels premis per a Joves Sociòlegs, organització de sopars-col·loqui, publicació del Butlletí... Però a més voldria destacar tres activitats d'especial interès:

- L'organització del 25 aniversari de l'ACS, que marca una fita en la trajectòria de la nostra Associació i ens esperona a plantejar el futur amb noves il·lusions. Properament publicarem un Memòria sintètica d'aquests anys que contribuirà a difondre la història de la Sociologia a Catalunya.
- La decisió de proposar l'organització del proper Congrés de la FES a Barcelona, que ha estat definitivament aprovada. Ara ja us podem comunicar que els 13,14 i 15 de setembre de 2007 tindrà lloc a la ciutat comtal el IX Congrés Espanyol de Sociologia. S'ha creat una comissió organitzadora presidida per en Fausto Miguelez i amb una àmplia representació de les universitats que han donat suport a la candidatura, a

SUMARI

- Editorial del president: *Una nova empenta per al 2006*.
- Correu electrònic dels socis i sòcies.
- Resolució del Concurs de Joves Sociòlegs.
- ESA Summer School sobre Immigració.
- Proper Debat sobre: *Catalunya i Espanya. Un encaix és possible?*
- Espai d'opinió: *Qui fa cas de la Sociologia?*, Salvador Giner.

Coordinació: Eulàlia Solé

Secretaria: Montse Camps

Associació Catalana de Sociologia

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

M. Aurèlia Capmany, 14, 08001 Barcelona

Tels. 93 3248581/85

Fax: 93 270 11 80

Correu electrònic: acs@iecat.net

<http://www.iecat.net/institucio/societats/acsociologia>

més del col·legi de Politòlegs i Sociòlegs, i altres companys que exerceixen la professió en empreses o centres d'estudi privats. Aquesta Comissió ja ha començat a treballar i us tindrem al corrent de les seves propostes i activitats.

- La decisió de retardar la celebració del nostre congrés de l'ACS a l'any 2008 per tal de no fer coincidir els dos actes. A finals del nou any crearem la comissió organitzadora i també en sereu informats.

Aquestes han estat les activitats més conegudes de l'ACS durant l'any, però voldria també ressenyar els debats que hem tinguts al si de la Junta sobre com podem donar un nou impuls a l'Associació i que s'han materialitzat en el programa d'activitats per a l'any 2006, el qual passo a presentar-vos.

L'eix central de les propostes és doble: d'una banda, connectar millor amb les necessitats i interessos dels nostres socis i sòcies i aconseguir una participació més activa en la vida de l'Associació; de l'altra, aconseguir una major projecció pública de l'ACS en la vida ciutadana de Catalunya, amb la intenció d'obtenir una major presència de la Sociologia i dels seus sociòlegs i sociòlogues en l'opinió pública catalana. Així, us proposem:

- Elaborar una enquesta dirigida al socis per conèixer millor les vostres preocupacions i interessos professionals i les vostres propostes d'activitats que creieu que l'ACS hauria de promoure. L'enquesta serà coordinada per en Quim Casals i us demano que li dediqueu 10 minuts a respondre. Com ja sabeu, de la representativitat de les respostes dependrà la qualitat i validesa dels resultats. Les conclusions les publicarem al nostre Butlletí.
- Fer una crida a la col·laboració dels socis a l'organització del Congrés. A mesura que s'aproximin les dates del Congrés necessitarem reforços per assegurar-ne l'èxit. Per ara ja han

respost positivament totes les persones que formen part de la Comissió organitzadora, la qual cosa els hi agraeixo, però més endavant en necessitarem més. Si teniu suggeriments o idees a proposar, si us plau, feu-nos-les arribar.

- Organitzar un cicle de conferències sobre temes rellevants per a la societat catalana conjuntament amb les entitats de major prestigi i capacitat de mobilització de l'opinió pública, en col·laboració amb els mitjans de comunicació. Remei Casas i Teresa Sordé assumiran la coordinació del cicle.
- Transformar la nostra Revista en un Anuari sobre la societat catalana en el que s'analitzi des d'una perspectiva sociològica els fets i les temàtiques més importants que hagin sorgit durant l'any a Catalunya. Un producte d'aquest tipus no existeix a Catalunya. Hi ha els antecedents de les Jornades organitzades fa anys per l'ACS i el treball dirigit per Salvador Giner sobre la societat catalana per a la Generalitat de Catalunya Totes dues, fites per a la Sociologia catalana. L'Anuari podria ser distribuït comercialment i constituir-se com a referent de les aportacions sociològiques. En canvi, podríem mantenir les característiques de Revista amb una versió electrònica de l'actual. De les dues iniciatives us tindrem puntualment informats perquè volem comptar amb la participació de tots vosaltres. Del projecte de l'Anuari se'n responsabilitzarà la Maite Montagut. De la revista electrònica se'n farà càrrec l'Encarna Herrera.
- L'Eulàlia Solé continuarà animant el Butlletí amb l'eficàcia a que ens té acostumats, consolidant-lo com l'instrument bàsic de comunicació a tots vosaltres.
- La Teresa Sordé continuarà organitzant els Premis per a Joves Sociòlegs, als quals volem donar una major projecció pública.

- Finalment, la Paquita Sanvicén, reformularà la pàgina web per dotar-la de major capacitat comunicativa i interactiva.

Com podeu veure, amb aquest programa pretenem donar un nou impuls a les activitats de l'ACS i comptem amb tots vosaltres per a dur-les a terme. No dubteu en feu-nos arribar els vostres comentaris i propostes.

Oriol Homs
President

Correu electrònic dels socis i sòcies

A fi de facilitar la comunicació amb els associats, es prega que feu arribar a la secretaria de l'ACS la vostra adreça electrònica. Podeu fer-ho a nom de **Montse Camps** a l'e-mail: acs@iecat.net

Resolució del Concurs de Joves Sociòlegs

Per unanimitat del tribunal, constituït per Oriol Homs, Josep Ma. Rotger i Jordi Busquets, el Concurs de Joves Sociòlegs corresponent a l'any 2005 ha estat declarat desert.

ESA Summer School sobre Immigració

Organitzada per la Universitat de Milà, del 3 al 9 de juliol de 2006 es celebrarà l'**ESA Summer School** sota el lema **Immigration in Europe**. Es pot obtenir informació a l'adreça: giovanni.semi@unimi.it

Proper debat sobre: *Catalunya i Espanya. Un encaix possible?*

Està previst per al mes d'abril amb la participació d'alts càrrecs dels cinc partits parlamentaris de Catalunya. S'enviarà informació per correu postal i electrònic.

Espai d'opinió

Es poden enviar rèpliques curtes a la manera de *Cartes dels lectors*, i oferir articles per ser publicats. En ambdós casos, dirigir-vos a Eulàlia Solé a l'adreça de la secretaria de l'ACS: Montse Camps, acs@iecat.net

Qui fa cas de la Sociologia?

Salvador Giner

Els humans resolen els conflictes que volen i aparquen els que no els interessin. "A l'hora de la veritat, no serveix de gaire la Sociologia", sentenciava Eduardo Mendoza no fa gaire, en un lacònic colofó a una columna periodística. L'escriptor hi constatava les nefastes conseqüències d'una baralla durant la celebració d'una festa popular en un poble de Catalunya; Berga, suposo. Al·ludia també a altres situacions de violència juvenil en què es treuen les navalles. No sé pas què hauria dit l'endemà dels aldarulls a la Rambla del Raval de Barcelona que van causar tantes destrosses, moltes a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans que acull les seus de Societats Filials, com ara la nostra, la dels sociòlegs catalans.

Evocava, al seu escrit, uns factors el cúmul dels quals condueix, pel que sembla, al desastre: inadaptació social, famílies trencades (se solen anomenar, i ell també ho fa, desestructurades), pèrdua de valors (no ens diu de quins), policia inexperta, i així successivament. Afirmava que l'enumeració de tants factors aclareix moltes coses, però que, al final, les ganivetades no es poden reduir a aquesta coincidència de factors. Per això el nostre autor acabava dient que la Sociologia de poc serveix per impedir el mal.

El seu comentari representa un judici una mica superior al de la visió popular que hom té de la Sociologia. Una disciplina a la qual recorren els mitjans de comunicació, els polítics i els poders públics i privats perquè els indiqui quines són les causes de certs comportaments nocius i com podem posar-hi remei. Per la seva part, la visió popular l'equipara gairebé sempre al sondeig d'opinió -sobretot en intenció de vot- a causa de la massiva demanda que hi ha per l'ús d'aquesta tècnica, desenvolupada i refinada pels sociòlegs. Encara que únicament sigui una, i no

precisament la més fascinant, de les que componen la panòplia d'eines sociològiques. L'expressió que la Sociologia "no serveix de res" es pot entendre en el sentit pejoratiu que poc ens diu sobre la realitat que pretén explicar (la més complexa que es pugui imaginar). Per sort, potser no és aquest el significat de la simptomàtica frase, sinó un altre: per molt que la Sociologia ens reveli quines són les causes d'un esdeveniment, no serveix de res perquè se li fa poc o cap cas. La qual cosa és ben diferent. Aquest ja és un terreny més ferm. La frase es comença així a entendre correctament. No serveix de gaire perquè no se'n fa cas. No perquè no sàpiga o no ens previngui del que ens amenaça. Com saben prou bé els sociòlegs, la Sociologia constantment avisa del que pot passar, tot i que no sempre l'encerti. (Com sovint no l'encerten tampoc economistes, demògrafs i politòlegs.)

La solució d'aquells problemes que es poden resoldre gràcies a les recomanacions que elabora la tasca sociològica topa a vegades amb les barreres infranquejables del prejudici, l'interès creat, la ignorància dolosa i el cinisme. O amb la relegació de solucions en pro d'altres prioritats. Les persones resolen els problemes que volen resoldre i posterguen la solució dels que, a curt termini, no desitgen resoldre. Encara que en coneguïn les conseqüències.

A més del servei públic que pugui prestar si se li'n fa cas, la Sociologia no és només medicina o enginyeria social, si bé la versió utilitarista de la seva tasca és la que per la majoria en justifica la necessitat. En canvi, als sociòlegs els preocupen amb freqüència assumptes als quals manca immediatesa. Així la Sociologia inclou una reflexió sobre la condició humana i sobre el nostre temps, així com sobre la dimensió moral del gènere humà que, evidentment, "no serveix de res" per a qui es pensés que només hauria de ser una eina per a resoldre problemes circumscrits, urgents i pràctics.

El sociòlegs intentem sovint resoldre enigmes que són enterament inútils per a la gent corrent, però fascinants per a nosaltres (com succeeix en física nuclear, cosmologia, historiografia, filologia clàssica, filosofia, i tants altres camps del coneixement). Ens demanem per què la civilització japonesa, i no les africanes o les hispanoamericanes, es va adaptar a la revolució industrial amb tant d'èxit; per què no hi ha hagut mai socialisme als Estats Units, tot i ser un país occidental; ens demanem si hi ha relació de causa a efecte entre el calvinisme i el capitalisme; què fa inevitable

l'oligarquia, fins i tot al sí de les democràcies, els sindicats i els partits.

Servir, servir..., les hipòtesis que es posen en circulació per respondre a aquests enigmes sociològics només serveixen per fer-nos més cultes. Serveixen per comprendre una mica més la condició i la societat humana. Les respostes i conjetures dels sociòlegs -les seves explicacions teòriques- no fan mal a ningú. Per a alguns, els més escèptics, són útils només per aprovar l'assignatura. Això sí, posseeixen una exigència intel·lectual superior a la d'informar sobre el percentatge de vots emesos en unes eleccions municipals o els hàbits de consum de les classes mitjanes d'un barri suburbà, posem per cas. El que sembla greu és que, fins i tot quan sabem com podem ser socialment útils, quan demostrem alguna cosa amb claredat i eficàcia, la cosa queda en l'aire. Nombrosos estudis sociològics, per exemple, han demostrat *ad nauseam* que una única variable, l'educació de les dones (ni tan sols la superior, la mera educació elemental i secundària) redunda en la pujada del nivell de vida d'un país, el desenvolupament de la democràcia, la igualtat entre els sexes, la longevitat dels seus habitants, i diversos béns col·lectius addicionals. ¿Quants països pobres, quan als seus governs i responsables se'ls ha comunicat la contrastada i sòlida troballa, actuen en conseqüència? ¿Quants decideixen amb entusiasme prendre el camí de l'educació femenina?

Els sociòlegs podem proporcionar fàcilment diversos exemples més: així, tenim la recepta sociològica per resoldre el prejudici racial o elevar el capital humà del país. (No ho explico per no avorrir-vos, donat que sou del gremi i coneixeu les respostes. En tot cas, hi és als llibres.) Evidentment, no tenim receptes per a tot, només per a algunes coses. Tanmateix, ¿penseu que els governs i les empreses estan disposats a sufragar les modestes despeses que posarien remei sociològic a alguns problemes urgents? ¿O prefereixen invertir-los en fires colossals, en operacions immobiliàries, o en armament i destrucció ambiental?

El cert és que, a l'hora de la veritat, la Sociologia serveix de bastant. Però també depèn dels ciutadans perquè faci servei i tingui els bons efectes que caldria que tingués. Que fàcilment podria tenir.

(Versió revisada d'un article aparegut recentment a El Periódico.)